



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. VI. Qui prohibeantur dicere testimonium contra certas personas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

ad testificandum pro illo, siue sint socii omnium bonorum, siue partis tantum, aut Rei particularis utrique tamen communis, quia ut sic in propriam utilitatem deponeret; secus tamen est dicendum, si non agatur de re utrique communi, in hoc enim casu socius in una re non prohibetur esse testis pro socio in diuersa re, aut pro re diuisibili, cum ut sic nihil ex tali depositione specialis commodi haberet.

§. VI.

Qui prohibeantur dicere testimonium contra certas personas?

Primo prohibetur inimicus contra eum testimonium ferre, cum quo gerit inimicitiam. *c. Repellantur. 7. c. Meminimus. 13. c. Cum oporteat. 19. de accusat.* ita ut ne in criminibus exceptis hi possint contra tales esse testes (quia merito ob malevolentiam falsum depositurus presumitur) si inimicitia sit valde gravis & capitalis, & nondum sit reconciliatus inimicus, neque sit fraude procurata inimicitia, aut non deponat in favorem inimici, vel contra producentem, vel non sit utrique parti pariter inimicus, nec a parte, contra quam producit approbatus, quamvis neque in his casibus sit omni exceptione maior.

Secundo Laicus in causa criminali, quae criminaliter agitur, non admittitur regulariter ad testimonium ferendum contra Religiosum *c. De cetero. 14. h. r.* Non tantum quia plerumque Clericis infesti sunt Laici, ut ait Pontifex in *can. Laicos. 5. caus. 2. q. 7.* Sed quia decens non est, ut status inferior contra status superiorem in causa criminali testimonium ferat. Et quamvis ad accusandum admittantur, si

Pirhing. Compend.

suam vel suorum injuriam prosequuntur, ut ait in *cu. c. Pontifex*, neque tamen in his casibus ad testificandum, si criminaliter contra eos agatur, admittendi sunt. Cum condemnatio non sequatur ex accusatione, sed ex probatione, excipiuntur tamen etiam crimina excepta haeresis, v. g. laesae Majestatis, sodomiae, simoniae, &c. aut alia notoria & scandalosa, in quibus Laicus etiam contra Clericum testari potest; prout etiam admittitur, si Clericus sit de crimine infamatus; si aliunde veritas haberi non potest, si in favorem Clerici deponat; si famae tantum probatio necessaria sit; si de crimine agatur civiliter; vel si agatur per modum denuntiationis aut inquisitionis &c. neque tamen semper erit omni exceptione maior. Quin imò nec Clericus in causa criminali criminaliter acta contra Laicum testis esse potest, propter periculum irregularitatis incurrendae, si agatur causa sanguinis; & quamvis in civilibus, aut si de crimine civiliter agatur, ubi nullum periculum est pœnæ sanguinis, contra Laicum Clericus testari possit, fieri tamen hoc debet coram proprio Episcopo, vel eum hujus licentia coram Judice seculari, vel in causa Ecclesiastica coram alio Judice Ecclesiastico.

Tertio Judæi, pagani, hæretici alique infideles, & qui a fide Catholica defecerunt, ad testificandum contra fidelem Catholicum idonei non sunt; quia sunt de falsitate ex jure presumptione suspecti, neque fidem merentur, qui fidem abjecerunt; quod multi etiam extendendum ad Judæos aut infideles recentiter conversos &c. purant, in super admitti eos in testes non posse, etiam si Christiani expressè consentiant. In criminibus

R. r

tamen

tamen exceptis, & in quibus casibus veritas aliter haberi non potest, aut si contra alios Judæos aut infideles testentur, etiamsi ab orthodoxo producantur, contra eos &c. admitti possunt, non sunt tamen omni exceptione majores. Catholici verò testimonium contra Judæum aut infidelem nec in causis civilibus nec in criminalibus rejicitur, ita ut nec per privilegia à Principibus concessa Judæi tueri se possint, quò minus per testes Christianos convinci possint *juxta Clement. i. h. r.* Cùm talia privilegia, ut ait Pontifex, Christianæ Religionis probrosa sint, & adversa; & æqualitas in judiciis servanda Actorem & Reum concernat, non autem testes.

§. VII.

Qui prohibeantur ferre testimonium in certis causis?

Primò Mulier potest esse testis in causis Civilibus, tam in foro Civili quàm Canonico, etiam in causis matrimonialibus, quæ inter valde arduas censentur, uti colligitur *ex c. Super eo 13. h. r.* ita ut sit integræ fidei, & semiplenam probationem faciat, si una tantum taliter testetur. (ita tamen ut virorum testimonia mulierum testimonijs præferantur) nisi causa sit feudalis, in qua mulieris testimonium non admittitur, prout expressè habetur in *c. Unico. Qui testes sunt necessarij ad novam investituram Lib. 2. feud. Tit. 32.* (Cùm in his causis feudilibus summæ opinionis testes requirantur) nisi femina illustis esset, quæ & ipsa sub se feudum & vasallos haberet. Et quamvis de jure Civili & Cæsareo mulier etiam in criminalibus testis

esse possit, nisi sit causa valde gravis & ardua, vel ubi agitur ad pœnam mortis vel mutilationis, quibus casibus saltem integræ fidei non erit testis mulier. In omni exceptione major, de jure tamen Canonico in causis criminalibus si criminaliter ad pœnam publicam agatur, testandum mulier non admittitur, *ex Mulierem. 17. juncta Gloss. V. Non respicienda causa 33. q. 5. &c.* Ob naturalem mulierum mutabilitatem, & fragilitatem, ac inconstantiam. Nisi de crimine civiliter tantum agatur per modum exceptionis *c. Tam Literis 33. juncta Glossa V. Faminas h. t.* aut ad procedendum ex officio per modum denuntiationis aut inquisitionis, *c. Quoniam 7. h. r.* aut si criminaliter agatur, si tamen crimine excepto, aut non possit aliter haberi veritas, vel testetur tantum ad nocentiam Rei ostendendam &c.

Secundò. Puberes seu Minores in causis civilibus testes esse possunt, præterquam si illæ arduæ sint, non tamen in criminalibus, nisi agatur de crimine excepto, aut veritas aliunde haberi non possit, aut procedatur tantum per inquisitionem; Neque tamen in talibus casibus admissi plenam probationem faciunt, ob præsumptionem judicij nondum satis maturi.

Tertiò. Personæ pauperes, & conditionis admittuntur quidem, ceteris paribus, in testes in causis civilibus minus arduis, cùm testis idoneus non tam ex facultatibus, quàm ex moribus & vitæ probitate desumatur, non tamen in civilibus arduis, & criminalibus ad cavendum periculum falsæ depositionis, quàm suspicantur jura per promissio-